TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO RAŠYMA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
2026-11-23 Nr. NV-3128

2026-11-23 Nr. NV-3128

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS
Nr.: TAP-26-1109(3)
TAIS-26-10610(4)</td><td colspan="3">DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2003 M. GRUODŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 1688 „DĖL VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO KATEGORIJŲ NUSTATYMO IR JŲ TAIKYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO</td></tr>
<tr><td>Rengėjas</td><td>Svarstyta</td><td>Siūloma</td></tr>
<tr><td>Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas</td><td>Pasirenkama
☒Taip
☐Ne
Priėmimo Terminas
2026-08-31</td><td rowspan="2">Teisingumo ministerija</td><td rowspan="2">Pasirenkama
☐TAP
☐LRV pasitarimas
☐LRV posėdis
☒Nesvarstyta
Data iš kalendoriaus</td><td rowspan="2">Pasirenkama
☒Svarstyti TAP
☒Svarstyti LRV posėdyje
☐Grąžinti tobulinti</td></tr>
<tr><td>Įgyvendina Vyriausybės programą</td><td>Pasirenkama
☐Taip
☒Ne</td></tr>
</table>

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Vyriausioji rinkimų komisija per rinkimus gauna rinkėjų nusiskundimų dėl to, kad dalis rinkimų komisijų narių kai kuriuose regionuose nemoka valstybinės kalbos arba ją moka nepakankamai, o tai kelia praktinių problemų užtikrinant sklandų rinkimų procesą, aiškų ir suprantamą bendravimą su rinkėjais, taip pat gali sudaryti prielaidas procedūriniams pažeidimams. Rinkimų komisijų nariai vykdo viešojo administravimo funkcijoms priskirtinas užduotis: organizuoja balsavimą, teikia informaciją rinkėjams apie jų teises ir pareigas, aiškina balsavimo tvarką, nagrinėja rinkėjų prašymus bei skundus, pildo oficialius dokumentus, surašo protokolus ir priima sprendimus. Šių funkcijų tinkamas vykdymas neatsiejamas nuo gebėjimo aiškiai ir taisyklingai vartoti valstybinę kalbą tiek žodžiu, tiek raštu.

Atsižvelgiant į tai, Rinkimų kodeksas buvo papildytas nuostata, kad rinkimų komisijų narys be atitikties kitiems reikalavimams turi mokėti valstybinę kalbą Vyriausybės nustatytu lietuvių kalbos mokėjimo lygiu.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Projektu siūloma nustatyti šias valstybinės kalbos mokėjimo kategorijas rinkimų komisijų nariams:

- **Pereinamuoju laikotarpiu, iki 2027 m. gruodžio 31 d.**:
  –pirmoji kategorija (atitinka lietuvių kalbos mokėjimo A2 lygį, pradedantysis vartotojas) – apylinkių rinkimų komisijų nariams, išskyrus jų pirmininkus;
  –antroji kategorija (atitinka lietuvių kalbos mokėjimo B1 lygį, savarankiškas vartotojas)– apygardų ir savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkams ir nariams, apylinkių rinkimų komisijų pirmininkams;
- **Nuo 2028 m. sausio 1 d.** ne tik apylinkių rinkimų komisijų pirmininkams, bet ir jų nariams būtų taikoma antroji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija**.**

Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkui, kaip valstybės institucijos (įstaigos) vadovui, ir pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą taikoma trečioji valstybinės kalbos mokėjimo kategorija. Tuo tarpu VRK nariams ši kategorija taikoma, kaip valstybės pareigūnams, kuriems būtinas aukštasis universitetinis išsilavinimas, todėl papildomai nustatyti nereikia.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐Taip ☒Ne

<table>
<tr><td rowspan="3">ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKYMO IŠLAIDOS)
☒Taip ☐Ne</td><td>GYVENTOJAMS</td><td>☒Taip ☐Ne</td></tr>
<tr><td>ŪKIO SUBJEKTAMS</td><td>☐Taip ☒Ne</td></tr>
<tr><td>VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS</td><td>☐Taip ☒Ne</td></tr>
<tr><td colspan="3">Asmenims, norintiems būti rinkimų komisijų nariais ir neatitinkantiems reikalavimų, pagal kuriuos jie laikomi įgijusiais atitinkamą kalbos mokėjimo kategoriją, reikėtų laikyti lietuvių kalbos mokėjimo lygio (kategorijos) nustatymo egzaminą, organizuojamą NŠA (A2 lygio egzamino kaina -52 eurai). Egzaminai vykdomi NŠA paskirtuose egzaminų centruose įvairiose savivaldybėse.</td></tr>
</table>

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS ☐TM ☐FM ☐AM ☐EIM ☐EM ☐KAM ☒KM ☐SADM ☐SAM ☐SM ☒ŠMSM ☐URM ☐VRM ☐ŽŪM ☒LSA ☐Verslo asociacijos ☐Profesinės asociacijos ☐Nevyriausybinės organizacijos ☐Kita
Projektas teiktas derinti VRK, Valstybinei lietuvių kalbos komisijai, Valstybinei kalbos inspekcijai, ir Lietuvos teisininkų draugijai. Apie projektą el. paštu taip pat informuotos politinės organizacijos. Institucijos teikė pastabas dėl aukštesnio kalbų kategorijų lygio nustatymo visiems komisijų nariams. Su Kultūros ministerija sutarta, kad, pasibaigus 2027 m. numatytiems savivaldybių tarybų ir merų rinkimams, bus surengta papildoma diskusija, įvertinant poreikį toliau tobulinti Rinkimų kodekso ar šio nutarimo nuostatas dėl reikalavimų rinkimų komisijų nariams.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI
Rinkimų komisijos nariu gali būti nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos pilietis, turintis teisę būti renkamas Seimo nariu (sudarant rinkimų komisiją jis turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų) ir mokantis valstybinę kalbą Vyriausybės nustatytu lietuvių kalbos mokėjimo lygiu. Įgijusiais pirmąją valstybinės kalbos mokėjimo kategoriją ir ne žemesnį kaip lietuvių kalbos mokėjimo A2 lygį laikomi asmenys, įgiję vidurinį išsilavinimą tautinės mažumos kalba iki 1991 m., jeigu buvo mokoma lietuvių kalbos. Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos 2026-09-22 pažymoje Nr. NV-2518 pateiktas pastabas. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintam projektui pastabų neturi (2026-11-18 išvada Nr. NV-3097).

PAŽYMĄ PARENGĖ	Jurgita Žilinskienė
	Viešojo valdymo grupė , grupės vadovė